

2009-2011

YLEISLÄÄKETIEDE (Kansanterveystieteen laitos)

Vastuuhenkilö: Prof. Johan Eriksson

Kansanterveystieteen laitos, Mannerheimintie 172, 00014 Helsingin yliopisto

Puh. (09) 191 27557, johan.eriksson@helsinki.fi

Helsingin yliopistossa on kaksi yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusohjelmaa, kaksi eri vastuulaitosta ja kaksi eri vastuuhenkilöä (Kansanterveystieteen laitos, prof. Johan Eriksson ja Yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon laitos, prof. Pertti Kekki). Erikoistuja itse valitsee vastuulaitoksen ilmoittautuessaan yliopistoon.

Tavoitteet

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla seuraavat tiedot, taidot, asenteet ja valmiudet:

Lääketieteelliset-ammattilliset valmiudet.

- kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa
- laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden riskejä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, kroonistumiseen taipuvia sairauksia, ensiapua ja ensiapuhoitoa vaativia tai vakavia seuraamuksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja
- taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä.
- kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa perusterveydenhuollossa.
- tieto muista käytettävissä olevista terveyden- ja sairaanhoidon menetelmistä sekä kyky ohjata potilas niiden piiriin
- kyky soveltaa terveyskasvatuksen menetelmiä sekä yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja
- kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa
- kyky ottaa huomioon elinympäristön muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon
- kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä
- kyky ottaa huomioon perheen, työn tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa
- kyky ottaa huomioon asuin- ja muun ympäristön merkitys yksilön sairauksien ja toiminnanvajavuuksien hoidossa ja kuntoutuksessa

Sosiaaliset valmiudet

- kyky hyvän jatkuvan potilas-lääkärisuhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen.
- kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
- valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään
- valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta
- kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Tutkimukseen ja itsensä kehittämiseen liittyvät valmiudet

- kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa työssään, erityisesti soveltaa epidemiologisia menetelmiä ja epidemiologista ajattelutapaa
- kyky ja valmius seurata oman erikoisalansa kehitystä ja valmius täydennyskoulutukseen sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin

Hallinnolliset valmiudet

- hyvän suomalaisen perusterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän tuntemus
- keskeisen terveydenhuoltoa koskevan ja sitä sivuavan lainsäädännön sekä terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus
- kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan
- kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

Kansanterveystieteen laitoksen koulutusohjelma noudattaa alla olevia periaatteita. Ennen runkokoulutuksen aloittamista tai heti sen alettua vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri sopivat henkilökohtaisesta koulutussuunnitelmasta (ks. portfolio).

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Runkokoulutus (2 v)

Perusterveydenhuollon koulutus yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa muodostaa yhteisen runkokoulutuksen työterveyshuollon, yleislääketieteen, geriatrian ja terveydenhuollon erikoislaioille. Koulutukseen kuuluu myös näiden yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kk palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kk palvelua sairaalassa.

Eriytyvä koulutus (4 v)

Eriytyvään koulutukseen sisältyy 2 vuotta terveyskeskuksen koulutusvirassa tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa ja 2 vuotta koulutusyksikön kanssa sovitussa sairaalakoulutusvirassa kliinisen lääketieteen erikoisalioilla. Sairaalapalvelua tulee suorittaa pääsääntöisesti 2–4 erikoisalalla, kutakin vähintään 3 kk. Suositeltavaa on pyrkiä koulutukseen ns. suurille ja tärkeille pääspesialiteettien aloille (sisätaudit, kirurgia, naistentaudit ja synnytykset, lastentaudit, psykiatria). Sairaalakoulutusjaksosta voidaan hyväksyä 6 kk palvelu terveyskeskuksen vuodeosastolla tai 3 kk palvelu kansanterveystieteen tai yleislääketieteen laitoksella. Sairaalapalvelujen osuus on koko koulutusjaksosta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) vähintään 2 vuotta. Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapalvelua soveltuvilta erikoisalioilta, voidaan sairaalapalvelujaksoa vastaava osuus, kuitenkin enintään 6 kk, suorittaa terveyskeskuspalveluilla niin että koko koulutuksen pituus on 6 vuotta.

Terveyskeskusjakson oppimistavoitteet

Oppimistavoitteet. Perehtyminen alla mainittuihin toiminnan osa-alueisiin tapahtuu pääsääntöisesti ko. aloilla työskentelemällä.

Vastaanottotyö.

Opiskelukohteita: ajanvarausjärjestelyt, vastaanoton kesto, ajankäyttö, vastaanottotapahtuma, diagnostiset strategiat, käypä hoito, työn hallinta työ, yhteisödiagnoosi.

Päivystystyö.

Opiskelukohteita: palveluiden käyttö, hoidon porrastus, sairaankuljetus ja ensihoito, jatkohoidon järjestäminen, akuutti avohoito

Vuodeosastotyö ja kotisairaanhoido.

Opiskelukohteita: moniammatillinen työskentely, sosiaalietuudet, yhteistyö omaisten kanssa, hoitoketju, hoidon jatkuvuus, kotikäynnit, pitkäaikaishoito, intervallihoito, kuntoutus, terminaalihoito.

Aikuisten terveystarkastukset ja terveysneuvonta.

Opiskelukohteita: terveystarkastusten kohdentaminen ja organisointi, kutsuntatarkastukset, ajokorttitarkastus, työkykyä ylläpitävä toiminta, terveyden edistäminen

Lastenneuvola.

Opiskelukohteita: lapsen normaali fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys, kehityksen arvioimisen tavalliset menetelmät, kouluvalmiuksien arviointi, riskiperheiden tunnistaminen, ravinnon ja sairauden väliset yhteydet, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Äitiysneuvola.

Opiskelukohteita: äidin ja sikiön voimien seuranta, raskaus- ja imetysajan ravitsemuksen merkitys, riskiraskauden tunnistaminen, työnjako erikoissairaanhoidon kanssa, perhevalmennus, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Perhesuunnitteluneuvola.

Opiskelukohteita: ehkäisymenetelmät, raskauden keskeyttäminen, lapsettomuushoito, sukupuolitautien ennaltaehkäisy, seksuaalineuvonta, nuoren asiakkaan kohtaaminen

Kouluterveydenhuolto

Opiskelukohteita: puberteettikehitys, nuorten terveystarkastukset, psykososiaalinen selviytyminen, riskikäyttäytymisen tunnistaminen, kouluyhteisö, fyysinen kouluympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, ammatinvalinta

Työterveyshuolto

Opiskelukohteita: lakisääteinen työterveyshuolto, työpaikatarkastukset, terveystarkastukset työterveyshuollossa, työkykyä ylläpitävä toiminta, työperäiset sairaudet, ammattitaudit, varhaiskuntoutus, työkyvyn arviointi.

Ensihoito ja sairaankuljetus.

Ensihoidon ja sairaankuljetuksen oraginisointi, valmiudet ja rahoitus

Ympäristöterveydenhuolto.

Opiskelukohteita: ulko- ja sisäilman puhtaudet, juomavesi, ympäristönsuojelu

Palvelutoiminnat ja erityistyöntekijät.

Opiskelukohteita: laboratorio, röntgen, fysioterapia, apuvälinejakelu, sosiaalityöntekijät, psykologi, puheterapeutti, jalkojen hoitaja, ravitsemusterapeutti, ostopalvelutoiminta

Hallinto

Opiskelukohteita: terveyskeskuksen johtoryhmä, kunnan johtoryhmä, sosiaali- ja terveyslautakunta, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, virkamiestyö/luottamusmiestyö

Yhteistyötahot

Opiskelukohteita: erikoissairaanhoito, kunta, poliisi, KELA, työvoimatoimisto

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa työskentelyn (2 v) tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi arvioida mm. perusterveydenhuollon näkökulmasta potilaan kulkua hoitoketjussa, jonomuodostumia, lähete- ja epikriisiliikennettä, paikallisia hoitosuosituksia ja työnjakoa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä.

Opiskelukohteita: perusterveydenhuollon kannalta tärkeimpien sairauksien epidemiologia, riskitekijät, etiologia, diagnostiikka ja hoito ja ennaltaehkäisyn periaatteet.

Erikoissairaanhoitojaksojen aikana asetetut yksityiskohtaiset tavoitteet löytyvät yleislääketieteen portfoliosta.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään vähintään 2 tuntia viikossa.

Koulutuspaikat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80+20 tuntia)

Erikoislääkärin tutkinnosta annetun asetuksen mukaan tutkintoon kuuluu yhtenä osana vähintään 80 tunnin teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, joka on perusopintoja syventävää ja tiettyjä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Näistä 100 tunnista oman erikoisalan opintojen laajuus on vähintään 80 tuntia ja terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun perehdyttävien opintojen laajuus vähintään 20 tuntia. Erikoistuva voi käyttää hyväkseen koulutusyksikön hyväksymiä valtakunnallisia tai kansainvälisiä esim. erikoislääkäriyhdistysten järjestämiä kursseja. Suoritettavien kurssien tulisi muodostaa erikoistuvan kannalta mielekäs kokonaisuus. Kurssimuotoisen koulutuksen kurssien kokonaisuus suunnitellaan yhdessä ohjaajien kanssa. Osallistuminen kurssille osoitetaan todistuksella.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Arviointi perustuu henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan ja arvioinnin apuvälineenä käytetään

yleislääketieteeseen erikoistuvan portfolioa (KTTL) ja siinä olevia ohjeita. Portfolio jaetaan erikoistujan ja vastuuhenkilön ensimmäisen tapaamisen yhteydessä.

Kullakin erikoistuvalla lääkäriellä tulee olla henkilökohtainen ohjaaja, joka valitaan yhteistyössä erikoistuvan, kouluttajan ja vastuuhenkilön kanssa. Ohjaajan tulee olla alan erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutusjakson ajan, tarpeen mukaan vaihtua, tai olla eri henkilö runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana.

Tavoitteena on, että ohjaaja ja erikoistuva tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Eriytyvän koulutusvaiheen aikana erikoistuja tapaa vastuuhenkilön vähintään kerran vuodessa. Ks. portfolio.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Tate P.: The doctor's communication handbook (Radcliffe Medical Press)
2. Ridsdale L. (Ed.): Evidence-based practice in primary care (Churchill Livingstone)
4. Tones K. & Green J.: Health promotion. Planning and strategies (Sage Publications)
5. Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
6. Kumpusalo E., Ahto M., Eskola K., Keinänen-Kiukaanniemi S., Kosunen E., Kunnamo I. & Lohi J. (toim.): Yleislääketiede (Duodecim)

Lehdet (tentiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Family Practice – an International Journal
2. European Journal of General Practice
3. Scandinavian Journal of Primary Health Care
4. Kunnallislääkäri/Kommunalläkären
5. British Medical Journalin Primary care -osasto
6. Suomen Lääkärilehti, Duodecim, yleislääketieteeseen liittyvät artikkelit

Käypähoitosuosituksukset (<http://www.kaypahoito.fi/>)

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2007-2009

YLEISLÄÄKETIEDE (Kansanterveystieteen laitos)

Vastuuhenkilö: Prof. Matti Klockars

Kansanterveystieteen laitos, Mannerheimintie 172, 00014 Helsingin yliopisto

Puh. (09) 191 27557, matti.klockars@helsinki.fi

Helsingin yliopistossa on kaksi yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusohjelmaa, kaksi eri vastuulaitosta ja kaksi eri vastuuhenkilöä (Kansanterveystieteen laitos, prof. Matti Klockars ja Yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon laitos, prof. Pertti Kekki). Erikoistuja itse valitsee vastuulaitoksen ilmoittautuessaan yliopistoon.

Tavoitteet

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla seuraavat tiedot, taidot, asenteet ja valmiudet:

Lääketieteelliset-ammattilliset valmiudet.

- kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa
- laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden riskejä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, kroonistumiseen taipuvia sairauksia, ensiapua ja ensiapuhoidon vaatimia tai vakavia seuraamuksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja
- taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä.
- kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa perusterveydenhuollossa.
- tieto muista käytettävissä olevista terveyden- ja sairaanhoidon menetelmistä sekä kyky ohjata potilas niiden piiriin
- kyky soveltaa terveyskasvatuksen menetelmiä sekä yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja
- kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa

- kyky ottaa huomioon elinympäristön muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon
 - kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä
 - kyky ottaa huomioon perheen, työn tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa
 - kyky ottaa huomioon asuin- ja muun ympäristön merkitys yksilön sairauksien ja toiminnanvajavuuksien hoidossa ja kuntoutuksessa
- Sosiaaliset valmiudet
- kyky hyvän jatkuvan potilas-lääkärisuhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen.
 - kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
 - valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään
 - valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta
 - kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Tutkimukseen ja itsensä kehittämiseen liittyvät valmiudet

- kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa työssään, erityisesti soveltaa epidemiologisia menetelmiä ja epidemiologista ajattelutapaa
- kyky ja valmius seurata oman erikoisalansa kehitystä ja valmius täydennyskoulutukseen sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin

Hallinnolliset valmiudet

- hyvän suomalaisen perusterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän tuntemus
- keskeisen terveydenhuoltoa koskevan ja sitä sivuavan lainsäädännön sekä terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus
- kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan
- kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

Kansanterveystieteen laitoksen koulutusohjelma noudattaa alla olevia periaatteita.

Ennen runkokoulutuksen aloittamista tai heti sen alettua vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri sopivat henkilökohtaisesta koulutussuunnitelmasta (ks. portfolio).

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Runkokoulutus (2 v)

Perusterveydenhuollon koulutus yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa muodostaa yhteisen runkokoulutuksen työterveyshuollon, yleislääketieteen, geriatrian ja terveydenhuollon erikoislaioille. Koulutukseen kuuluu myös näiden yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kk palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kk palvelua sairaalassa.

Eriytyvä koulutus (4 v)

Eriytyvään koulutukseen sisältyy 2 vuotta terveyskeskuksen koulutusvirassa tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa ja 2 vuotta koulutusyksikön kanssa sovitussa sairaalakoulutusvirassa kliinisen lääketieteen erikoisaloilla. Sairaalapalvelua tulee suorittaa pääsääntöisesti 2-4 erikoisalalla, kutakin vähintään 3 kk. Suositeltavaa on pyrkiä koulutukseen ns. suurille ja tärkeille pääspesialiteettien aloille (sisätaudit, kirurgia, naistentaudit ja synnytykset, lastentaudit, psykiatria). Sairaalakoulutusjaksosta voidaan hyväksyä 6 kk palvelu terveyskeskuksen vuodeosastolla tai 3 kk palvelu kansanterveystieteen tai yleislääketieteen laitoksella. Sairaalapalvelujen osuus on koko koulutusjaksosta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) vähintään 2 vuotta. Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapalvelua soveltuvilta erikoisaloilta, voidaan sairaalapalvelujaksoa vastaava osuus, kuitenkin enintään 6 kk, suorittaa terveyskeskuspalveluilla niin että koko koulutuksen pituus on 6 vuotta.

Terveyskeskusjakson oppimistavoitteet

Oppimistavoitteet. Perehtyminen alla mainittuihin toiminnan osa-alueisiin tapahtuu pääsääntöisesti ko. aloilla työskentelemällä.

Vastaanottotyö.

Opiskelukohteita: ajanvarausjärjestelyt, vastaanoton kesto, ajankäyttö, vastaanottotapahtuma, diagnostiset strategiat, käypä hoito, työn hallinta työ, yhteisödiagnoosi.

Päivystystyö.

Opiskelukohteita: palveluiden käyttö, hoidon porrastus, sairaankuljetus ja ensihoito, jatkohoidon järjestäminen, akuutti avohoito

Vuodeosastotyö ja kotisairaanhoito.

Opiskelukohteita: moniammatillinen työskentely, sosiaaliuudet, yhteistyö omaisten kanssa, hoitoketju, hoidon jatkuvuus, kotikäynnit, pitkäaikaishoito, intervallihoido, kuntoutus, terminaalihoido.

Aikuisten terveystarkastukset ja terveysneuvonta.

Opiskelukohteita: terveystarkastusten kohdentaminen ja organisointi, kutsuntatarkastukset, ajokorttitarkastus, työkykyä ylläpitävä toiminta, terveyden edistäminen

Lastenneuvola.

Opiskelukohteita: lapsen normaali fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys, kehityksen arvioimisen tavalliset menetelmät, kouluvalmiuksien arviointi, riskiperheiden tunnistaminen, ravinnon ja sairauden väliset yhteydet, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Äitiysneuvola.

Opiskelukohteita: äidin ja sikiön voinnin seuranta, raskaus- ja imetysajan ravitsemuksen merkitys, riskiraskauden tunnistaminen, työnjako erikoissairaanhoidon kanssa, perhevalmennus, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Perhesuunnitteluneuvola.

Opiskelukohteita: ehkäisymenetelmät, raskauden keskeyttäminen, lapsettomuushoito, sukupuolitautien ennaltaehkäisy, seksuaalineuvonta, nuoren asiakkaan kohtaaminen

Kouluterveydenhuolto

Opiskelukohteita: puberteettikehitys, nuorten terveystarkastukset, psykososiaalinen selviytyminen, riskikäyttäytymisen tunnistaminen, koulu yhteisö, fyysinen koulu ympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, ammatinvalinta

Työterveyshuolto

Opiskelukohteita: lakisääteinen työterveyshuolto, työpaikkatarkastukset, terveystarkastukset työterveyshuollossa, työkykyä ylläpitävä toiminta, työperäiset sairaudet, ammattitaudit, varhaiskuntoutus, työkyvyn arviointi.

Ensihoito ja sairaankuljetus.

Ensihoidon ja sairaankuljetuksen oraginisointi, valmiudet ja rahoitus

Ympäristöterveydenhuolto.

Opiskelukohteita: ulko- ja sisäilman puhtaudet, juomavesi, ympäristönsuojelu

Palvelutoiminnat ja erityistyöntekijät.

Opiskelukohteita: laboratorio, röntgen, fysioterapia, apuvälinejakelu, sosiaalityöntekijät, psykologi, puheterapeutti, jalkojen hoitaja, ravitsemusterapeutti, ostopalvelutoiminta

Hallinto

Opiskelukohteita: terveyskeskuksen johtoryhmä, kunnan johtoryhmä, sosiaali- ja terveyslautakunta, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, virkamiestyö/luottamusmiestyö

Yhteistyötahot

Opiskelukohteita: erikoissairaanhoito, kunta, poliisi, KELA, työvoimatoimisto

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa työskentelyn (2 v) tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi arvioida mm. perusterveydenhuollon näkökulmasta potilaan kulkua hoitoketjussa, jonomuodostumia, lähete- ja epikriisiliikennettä, paikallisia hoitosuosituksia ja työnjakoa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä.

Opiskelukohteita: perusterveydenhuollon kannalta tärkeimpien sairauksien epidemiologia, riskitekijät, etiologia, diagnostiikka ja hoito ja ennaltaehkäisyn periaatteet.

Erikoissairaanhoitojaksojen aikana asetetut yksityiskohtaiset tavoitteet löytyvät yleislääketieteen portfolioista.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään vähintään 2 tuntia viikossa.

Koulutuspaikat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80+20 tuntia)

Erikoislääkärin tutkinosta annetun asetuksen mukaan tutkintoon kuuluu yhtenä osana vähintään 80 tunnin teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, joka on perusopintoja syventävää ja tiettyjä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Näistä 100 tunnista oman erikoisalalan opintojen laajuus on vähintään 80 tuntia ja terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun perehdyttävien opintojen laajuus vähintään 20 tuntia. Erikoistuva voi käyttää hyväkseen koulutusyksikön hyväksymiä valtakunnallisia tai kansainvälisiä esim. erikoislääkäriyhdistysten järjestämiä kursseja. Suoritettavien kurssien tulisi muodostaa erikoistuvan kannalta mielekäs kokonaisuus. Kurssimuotoisen koulutuksen kurssien kokonaisuus suunnitellaan yhdessä ohjaajien kanssa. Osallistuminen kurssille osoitetaan todistuksella.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Arviointi perustuu henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan ja arvioinnin apuvälineenä käytetään yleislääketieteeseen erikoistuvan portfolioa (KTTL) ja siinä olevia ohjeita. Portfolio jaetaan erikoistujan ja vastuuhenkilön ensimmäisen tapaamisen yhteydessä.

Kullakin erikoistuvalla lääkäriellä tulee olla henkilökohtainen ohjaaja, joka valitaan yhteistyössä erikoistuvan, kouluttajan ja vastuuhenkilön kanssa. Ohjaajan tulee olla alan erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutusjakson ajan, tarpeen mukaan vaihtua, tai olla eri henkilö runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana.

Tavoitteena on, että ohjaaja ja erikoistuva tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Eriytyvän koulutusvaiheen aikana erikoistuja tapaa vastuuhenkilön vähintään kerran vuodessa. Ks. portfolio.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Tate P.: The doctor's communication handbook (Radcliffe Medical Press)
2. Mc Whinney I.R.: A textbook of family medicine (Oxford Univ Press) soveltuvin osin
3. Ridsdale L. (Ed.): Evidence-based practice in primary care (Churchill Livingstone)
4. Tones K. & Green J.: Health promotion. Planning and strategies (Sage Publications)
5. Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
6. Kumpusalo E., Ahto M., Eskola K., Keinänen-Kiukaanniemi S., Kosunen E., Kunnamo I. & Lohi J. (toim.): Yleislääketiede (Duodecim)

Lehdet (tentiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Family Practice - an International Journal
2. European Journal of General Practice
3. Scandinavian Journal of Primary Health Care
4. Kunnallislääkäri/Kommunalläkären
5. British Medical Journal 'in Primary care -osasto
6. Suomen Lääkärilehti, Duodecim, yleislääketieteeseen liittyvät artikkelit

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin

2005-2007

YLEISLÄÄKETIEDE (Kansanterveystieteen laitos)

Vastuhenkilö: Prof. Matti Klockars

Kansanterveystieteen laitos, Mannerheimintie 172, 00014 Helsingin yliopisto

Puh. 191 27557, matti.klockars@helsinki.fi

Helsingin yliopistossa on kaksi yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusohjelmaa, kaksi eri vastuulaitosta ja kaksi eri vastuuhenkilöä (1. Kansanterveystieteen laitos, prof. Matti Klockars ja 2. Yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon laitos, prof. Pertti Kekki). Erikoistuja itse valitsee vastuulaitoksen ilmoittautuessaan yliopistoon.

Tavoitteet

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla seuraavat tiedot, taidot, asenteet ja valmiudet:

Lääketieteellis-ammattilliset valmiudet.

- kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa
 - laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden riskejä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, kroonistumiseen taipuvia sairauksia, ensiapua ja ensiapuhoitoa vaativia tai vakavia seuraamuksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja
 - taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä.
 - kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa perusterveydenhuollossa.
 - tieto muista käytettävissä olevista terveyden- ja sairaanhoidon menetelmistä sekä kyky ohjata potilas niiden piiriin
 - kyky soveltaa terveystieteiden menetelmiä sekä yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja
 - kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa
 - kyky ottaa huomioon elinympäristön muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon
 - kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä
 - kyky ottaa huomioon perheen, työn tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa
 - kyky ottaa huomioon asuin- ja muun ympäristön merkitys yksilön sairauksien ja toiminnanvajavuuksien hoidossa ja kuntoutuksessa
- Sosiaaliset valmiudet
- kyky hyvän jatkuvan potilas-lääkärisuhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen.
 - kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
 - valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään
 - valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta
 - kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Tutkimukseen ja itsensä kehittämiseen liittyvät valmiudet

- kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa

tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa työssään, erityisesti soveltaa epidemiologisia menetelmiä ja epidemiologista ajattelutapaa

- kyky ja valmius seurata oman erikoisalansa kehitystä ja valmius täydennyskoulutukseen sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin

Hallinnolliset valmiudet

- hyvän suomalaisen perusterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän tuntemus

- keskeisen terveydenhuoltoa koskevan ja sitä sivuavan lainsäädännön sekä terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus

- kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan

- kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

Kansanterveystieteen laitoksen koulutusohjelma noudattaa alla olevia periaatteita.

Ennen runkokoulutuksen aloittamista tai heti sen alettua vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri sopivat henkilökohtaisesta koulutussuunnitelmasta (ks. portfolio).

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Runkokoulutus 2 vuotta

Perusterveydenhuollon koulutus yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa muodostaa yhteisen runkokoulutuksen työterveyshuollon, yleislääketieteen, geriatrian ja terveydenhuollon erikoislaoille. Koulutukseen kuuluu myös näiden yhteisenä järjestämää teoreettista koulutusta. Runkokoulutukseen tulee sisältyä vähintään 9 kuukautta palvelua terveyskeskuksessa ja vähintään 6 kuukautta palvelua sairaalassa.

Eriytyvä koulutus (4 v)

Eriytyvään koulutukseen sisältyy 2 vuotta terveyskeskuksen koulutusvirassa tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa ja 2 vuotta koulutusyksikön kanssa sovitussa sairaalakoulutusvirassa kliinisen lääketieteen erikoisaloilla. Sairaalapalvelua tulee suorittaa pääsääntöisesti 2-4 erikoisalalla, kutakin vähintään 3 kk. Suositeltavaa on pyrkiä koulutukseen ns. suurille ja tärkeille pääspesialiteettien aloille (sisätaudit, kirurgia, naistentaudit ja synnytykset, lastentaudit, psykiatria).

Sairaalakoulutusjaksosta voidaan hyväksyä 6 kuukauden palvelu terveyskeskuksen vuodeosastolla tai 3 kuukauden palvelu kansanterveystieteen tai yleislääketieteen laitoksella.

Sairaalapalvelujen osuus on koko koulutusjaksosta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) vähintään 2 vuotta. Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapalvelua soveltuvilta erikoisaloilta, voidaan sairaalapalvelujaksoa vastaava osuus, kuitenkin enintään 6 kk, suorittaa terveyskeskuspalveluilla niin että koko koulutuksen pituus on 6 vuotta

Terveyskeskusjakson oppimistavoitteet

Oppimistavoitteet. Perehtyminen alla mainittuihin toiminnan osa-alueisiin pääsääntöisesti ko. aloilla työskentelemällä.

Vastaanottotyö.

Opiskelukohteita: ajanvarausjärjestelyt, vastaanoton kesto, ajankäyttö, vastaanottotapahtuma, diagnostiset strategiat, käypä hoito, työn hallinta työ, yhteisödiagnoosi.

Päivystystyö.

Opiskelukohteita: palveluiden käyttö, hoidon porrastus, sairaankuljetus ja ensihoito, jatkohoidon järjestäminen, akuutti avohoito

Vuodeosastotyö ja kotisairaanhoido.

Opiskelukohteita: moniammatillinen työskentely, sosiaalietuudet, yhteistyö omaisten kanssa, hoitoketju, hoidon jatkuvuus, kotikäynnit, pitkäaikaishoito, intervallihoido, kuntoutus, terminaalihoido.

Aikuisten terveystarkastukset ja terveystyö.

Opiskelukohteita: terveystarkastusten kohdentaminen ja organisointi, kutsuntatarkastukset, ajokorttitarkastus, työkykyä ylläpitävä toiminta, terveyden edistäminen

Lastenneuvola.

Opiskelukohteita: lapsen normaali fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys, kehityksen arvioimisen tavalliset menetelmät, kouluvalmiuksien arviointi, riskiperheiden tunnistaminen, ravinnon ja sairauden väliset yhteydet, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Äitiystyö.

Opiskelukohteita: äidin ja sikiön voimien seuranta, raskaus- ja imetyksen ravitsemuksen merkitys, riskiraskauden tunnistaminen, työnjako erikoissairaanhoidon kanssa, perhevalmennus, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Perhesuunnitteluneuvola.

Opiskelukohteita: ehkäisymenetelmät, raskauden keskeyttäminen, lapsettomuushoito, sukupuolitautien ennaltaehkäisy, seksuaaliterveys, nuoren asiakkaan kohtaaminen

Kouluterveydenhuolto

Opiskelukohteita: puberteettikehitys, nuorten terveystarkastukset, psykososiaalinen selviytyminen, riskikäyttäytymisen tunnistaminen, kouluyhteisö, fyysinen kouluympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, ammatinvalinta

Työterveyshuolto

Opiskelukohteita: lakisääteinen työterveyshuolto, työpaikkatarkastukset, terveystarkastukset työterveyshuollossa, työkykyä ylläpitävä toiminta, työperäiset sairaudet, ammattitaudit, varhaiskuntoutus, työkyvyn arviointi.

Ensihoito ja sairaankuljetus.

Ensihoidon ja sairaankuljetuksen organisointi, valmiudet ja rahoitus

Ympäristöterveydenhuolto.

Opiskelukohteita: ulko- ja sisäilman puhtaudet, juomavesi, ympäristönsuojelu

Palvelutoiminnat ja erityistyöntekijät.

Opiskelukohteita: laboratorio, röntgen, fysioterapia, apuvälinejakelu, sosiaalityöntekijät, psykologi, puheterapeutti, jalkojen hoitaja, ravitsemusterapeutti, ostopalvelutoiminta

Hallinto

Opiskelukohteita: terveyskeskuksen johtoryhmä, kunnan johtoryhmä, sosiaali- ja terveyslautakunta, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, virkamiestyö/luottamusmiestyö

Yhteistyötahot

Opiskelukohteita: erikoissairaanhoido, kunta, poliisi, KELA, työvoimatoimisto

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidossa työskentelyn (2 v) tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi arvioida mm. perusterveydenhuollon näkökulmasta potilaan kulkua hoitoketjussa, jonomuodostumia, lähete- ja epikriisiliikennettä, paikallisia hoitosuosituksia ja työnjakoa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Opiskelukohteita: perusterveydenhuollon kannalta tärkeimpien sairauksien epidemiologia, riskitekijät, etiologia, diagnostiikka ja hoito ja ennaltaehkäisyn periaatteet.

Erikoissairaanhoidojaksojen aikana asetetut yksityiskohtaiset tavoitteet löytyvät yleislääketieteen portfolioista.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään vähintään 2 tuntia viikossa.

Koulutuspaikat ja kouluttajat:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (100 tuntia)

Erikoislääkärin tutkinnosta annetun asetuksen mukaan tutkintoon kuuluu yhtenä osana vähintään 80 tunnin teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, joka on perusopintoja syventävää ja tiettyjä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Näistä 100 tunnista oman erikoisan alan opintojen laajuus on vähintään 80 tuntia ja terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun perehdyttävien opintojen laajuus vähintään 20 tuntia. Erikoistuva voi käyttää hyväkseen koulutusyksikön hyväksymiä valtakunnallisia tai kansainvälisiä esim. erikoislääkäriyhdistysten järjestämiä kurseja. Suoritettavien kurssien tulisi muodostaa erikoistuvan kannalta mielekäs kokonaisuus. Kurssimuotoisen koulutuksen kurssien kokonaisuus suunnitellaan yhdessä ohjaajien kanssa. Osallistuminen kurssille osoitetaan todistuksella.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Arviointi perustuu henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan ja arvioinnin apuvälineenä käytetään yleislääketieteeseen erikoistuvan portfolioa (KTTL) ja siinä olevia ohjeita. Portfolio jaetaan erikoistujan ja vastuuhenkilön ensimmäisen tapaamisen yhteydessä.

Kullakin erikoistuvalla lääkäriellä tulee olla henkilökohtainen ohjaaja, joka valitaan yhteistyössä erikoistuvan, kouluttajan ja vastuuhenkilön kanssa. Ohjaajan tulee olla alan erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutusjakson ajan, tarpeen mukaan vaihtua, tai olla eri henkilö runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana. Tavoitteena on, että ohjaaja ja erikoistuva tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Eriytyvän koulutusvaiheen aikana erikoistuja tapaa vastuuhenkilön vähintään kerran vuodessa. Ks. portfolio.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Tate P.: The doctor's communication handbook (Radcliffe Medical Press)
2. Mc Whinney I.R.: A textbook of family medicine (Oxford Univ Press)
3. Ridsdale L. (Ed.): Evidence-based practice in primary care (Churchill Livingstone)
4. Hernberg S.: Epidemiologia ja työterveys (Työterveyslaitos)
5. Kumpusalo E., Ellonen M., Keinänen-Kiukaanniemi S. & Mattila K. (toim.): Yleislääketiede (Duodecim)

tai

Kumpusalo E., Ahto M., Eskola K., Keinänen-Kiukaanniemi S., Kosunen E., Kunnamo I. &

Lohi J. (toim.): Yleislääketiede (Duodecim) Julkaistaan vuoden 2004 alussa

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Family Practice - an International Journal
2. European Journal of General Practice
3. Scandinavian Journal of Primary Health Care
4. Kunnallislääkäri/Kommunalläkären
5. Update. The Journal of Continuing Education for General Practitioners
6. British Medical Journal' in Primary care -osasto
7. Suomen Lääkärilehti, Duodecim, yleislääketieteeseen liittyvät artikkelit

Lääkintälainsäädäntö soveltuvien osin

2003-2005

YLEISLÄÄKETIEDE (KANSANTERVEYSTIETEEN LAITOS)

Vastuuhenkilö: Prof. Matti Klockars

Kansanterveystieteen laitos, Mannerheimintie 172, 00014 Helsingin yliopisto

Puh. 191 27557, matti.klockars@helsinki.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Helsingin yliopistossa on kaksi yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusohjelmaa, kaksi eri vastuulaitosta ja kaksi eri vastuuhenkilöä (1. Kansanterveystieteen laitos, prof. Matti Klockars ja 2. Yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon laitos, prof. Pertti Kekki). Erikoistuja itse valitsee vastuulaitoksen ilmoittautuessaan yliopistoon.

Yleislääketieteen koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukautta perusterveydenhuollon palvelua ja 1.5 vuotta runkokoulutusta. Eriytyvän koulutuksen pituus on 4 vuotta, joka jakautuu terveyskeskusjaksoon (2 vuotta) ja sairaalajaksoon

(2 vuotta). Sekä runkokoulutus-, terveyskeskus- että sairaalakoulutusjaksot suoritetaan yliopiston hyväksymissä terveyskeskuksissa ja sairaaloissa. Koulutuksesta vastaa nimetty kouluttaja. Erikoistuvalla lääkärille nimetään myös henkilökohtainen ohjaaja.

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään vähintään 2 tuntia viikossa.

Kansanterveystieteen laitoksen koulutusohjelma noudattaa alla olevia periaatteita.

Ennen runkokoulutuksen aloittamista tai heti sen alettua vastuhenkilö ja erikoistuva lääkäri sopivat henkilökohtaisesta koulutussuunnitelmasta (ks. portfolio).

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (1 v 6 kk)

Yleislääketieteeseen erikoistuvilla on yhteinen runkokoulutus geriatriaan, terveydenhuoltoon ja työterveyshuoltoon erikoistuvien kanssa. Runkokoulutuksen tarkoitus on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveyspalvelu-järjestelmän kannalta sekä perehdyttää erikoistuja perusterveydenhuollossa toimivan lääkärin tehtäviin, terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään (vakuutuslääketiede) sekä yhteistyöhön terveydenhuollon ja sosiaalihuollon allalla toimivan henkilöstön kanssa.

Runkokoulutuksen teoreettiset ja kliiniset tavoitteet.

Tavoitteena on, että runkokoulutuksen suoritettuaan erikoistujalle voidaan myöntää ETA-sopimukseen sisältyvän neuvoston direktiivin (86/457/ETY) mukainen todistus oikeudesta toimia toisessa ETA-maassa yleislääkärinä sosiaaliturvajärjestelmän piirissä (ks. Lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutus). Pääsääntöisesti tulisi runkokoulutus olla suoritettu ennen hakeutumista eriytyvään koulutukseen.

Eriytyvä koulutus (4 v)

Eriytyvään koulutukseen sisältyy 2 vuotta terveyskeskuksen koulutusvirassa tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa ja kaksi (2) vuotta koulutusyksikön kanssa sovitussa sairaalakoulutusvirassa kliinisen lääketieteen erikoisaloilla siten, että vähintään 1 vuosi suoritetaan 4–6 eri erikoisalalla, kullakin pääsääntöisesti vähintään 3 kuukauden koulutusjakso. Pääsääntöisesti tulisi pyrkiä koulutukseen ns. suurille ja tärkeille pääspesialiteettien aloille (sisätaudit, kirurgia, naistentaudit ja synnytykset, lastentaudit, psykiatria). Enintään 1 vuosi voidaan suorittaa jollain vapaaehtoisella kliinisellä erikoisalalla. Sairaalakoulutusjaksosta voidaan hyväksyä 6 kuukauden palvelu terveyskeskuksen vuodeosastolla tai 3 kuukauden palvelu kansanterveystieteen tai yleislääketieteen laitoksella.

Tavoitteet

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla seuraavat tiedot, taidot, asenteet ja valmiudet:

Lääketieteellis-ammattilliset valmiudet.

kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa

laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden riskejä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, kroonistumiseen taipuvia sairauksia, ensiapua ja ensiapuhoitoa vaativia tai vakavia seuraamuksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja

taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä.

kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa

perusterveydenhuollossa.

tieto muista käytettävissä olevista terveyden- ja sairaanhoidon menetelmistä sekä

kyky ohjata potilas niiden piiriin

kyky soveltaa terveystieteiden menetelmiä sekä yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja

kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa

kyky ottaa huomioon elinympäristön muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon

kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä

kyky ottaa huomioon perheen, työn tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa

kyky ottaa huomioon asuin- ja muun ympäristön merkitys yksilön sairauksien ja toiminnanvajavuuksien hoidossa ja kuntoutuksessa

Sosiaaliset valmiudet

kyky hyvän jatkuvan potilas-lääkärisuhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen.

kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään

valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta

kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Tutkimukseen ja itsensä kehittämiseen liittyvät valmiudet

kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa

työssään, erityisesti soveltaa epidemiologisia menetelmiä ja epidemiologista ajattelutapaa

kyky ja valmius seurata oman erikoisalansa kehitystä ja valmius

täydennyskoulutukseen sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin

Hallinnolliset valmiudet

hyvän suomalaisen perusterveydenhuollon ja muun terveydenhuollon

suunnittelujärjestelmän tuntemus

keskeisen terveydenhuoltoa koskevan ja sitä sivuavan lainsäädännön sekä

terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus
kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan
kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

Terveyskeskusjakson oppimistavoitteet

Oppimistavoitteet. Perehtyminen allamainittuihin toiminnan osa-alueisiin
pääsääntöisesti ko. aloilla työskentelemällä.

Vastaanottotyö.

Opiskelukohteita: ajanvarausjärjestelyt, vastaanoton kesto, ajankäyttö,
vastaanottotapahtuma, diagnostiset strategiat, käypä hoito, työn hallinta työ,
yhteisödiagnoosi.

Päivystystyö.

Opiskelukohteita: palveluiden käyttö, hoidon porrastus, sairaankuljetus ja ensihoito,
jatkohoidon järjestäminen, akuutti avohoito

Vuodeosastotyö ja kotisairaanhoido.

Opiskelukohteita: moniammatillinen työskentely, sosiaalietuudet, yhteistyö omaisten
kanssa, hoitoketju, hoidon jatkuvuus, kotikäynnit, pitkäaikaishoito, intervallihoido,
kuntoutus, terminaalihoito.

Aikuisten terveystarkastukset ja terveystarkastusneuvonta.

Opiskelukohteita: terveystarkastustenn kohdentaminen ja organisointi,
kutsuntatarkastukset, ajokorttitarkastus, työkykyä ylläpitävä toiminta, terveyden
edistäminen

Lastenneuvola.

Opiskelukohteita: lapsen normaali fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys,
kehityksen arvioimisen tavalliset menetelmät, kouluvalmiuksien arviointi,
riskiperheiden tunnistaminen, ravinnon ja sairauden väliset yhteydet,
terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Äitiysneuvola.

Opiskelukohteita: äidin ja sikiön voinnin seuranta, raskaus- ja imetysajan
ravitsemuksen merkitys, riskiraskauden tunnistaminen, työnjako erikoissairaanhoidon
kanssa, perhevalmennus, terveydenhoitajan ja lääkärin välinen yhteistyö.

Perhesuunnitteluneuvola.

Opiskelukohteita: ehkäisymenetelmät, raskauden keskeyttäminen, lapsettomuushoito,
sukupuolitautilien ennaltaehkäisy, seksuaalineuvonta, nuoren asiakkaan kohtaaminen

Kouluterveydenhuolto

Opiskelukohteita: puberteettikehitys, nuorten terveystarkastukset, psykososiaalinen
selviytyminen, riskikäyttäytymisen tunnistaminen, koulu yhteisö, fyysinen
koulu ympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, ammatinvalinta

Työterveyshuolto

Opiskelukohteita: lakisääteinen työterveyshuolto, työpaikkatarkastukset,

terveystarkastukset työterveyshuollossa, työkykyä ylläpitävä toiminta, työperäiset sairaudet, ammattitaudit, varhaiskuntoutus, työkyvyn arviointi.

Ensihoito ja sairaankuljetus.

Ensihoidon ja sairaankuljetuksen oraginisointi, valmiudet ja rahoitus

Ympäristöterveydenhuolto.

Opiskelukohteita: ulko- ja sisäilman puhtaudet, juomavesi, ympäristönsuojelu

Palvelutoiminnat ja erityistyöntekijät.

Opiskelukohteita: laboratorio, röntgen, fysioterapia, apuvälinejakelu, sosiaalityöntekijät, psykologi, puheterapeutti, jalkojen hoitaja, ravitsemusterapeutti, ostopalvelutoiminta

Hallinto

Opiskelukohteita: terveyskeskuksen johtoryhmä, kunta johtoryhmä, sosiaali- ja terveyslautakunta, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, virkamiestyö/luottamusmiestyö

Yhteistyötahot

Opiskelukohteita: erikoissairaanhoido, kunta, poliisi, KELA, työvoimatoimisto

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidossa työskentelyn (2v) tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi arvioida mm. perusterveydenhuollon näkökulmasta potilaan kulkua hoitoketjussa, jonomuodostumia, lähete- ja epikriisiliikennettä, paikallisia hoitosuosituksia ja työnjakoa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä.

Opiskelukohteita:perusterveydenhuollon kannalta tärkeimpien sairauksien epidemiologia, riskitekijät, etiologia, diagnostiikka ja hoito ja ennaltaehkäisyyn periaatteet.

Erikoissairaanhoidojaksojen aikana asetetut yksityiskohtaiset tavoitteet löytyvät yleislääketieteen portfolioista.

Koulutuspaikat: <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teorettinen kurssimuotoinen koulutus (100 tuntia)

Erikoislääkärin tutkinnosta annetun asetuksen mukaan tutkintoon kuuluu yhtenä osana vähintään 80 tunnin teorettinen kurssimuotoinen koulutus, joka on perusopintoja syventävää ja tiettyjä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Näistä 100 tunnista oman erikoisalan opintojen laajuus on vähintään 80 tuntia ja terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun perehdyttävien opintojen laajuus vähintään 20 tuntia. Erikoistuva voi käyttää hyväkseen koulutusyksikön hyväksymiä valtakunnallisia tai kansainvälisiä esim. erikoislääkäriyhdistysten järjestämiä kursseja. Suoritettavien kurssien tulisi muodostaa erikoistuvan kannalta mielekäs kokonaisuus. Kurssimuotoisen

koulutuksen kurssien kokonaisuus suunnitellaan yhdessä ohjaajien kanssa. Osallistuminen kurssille osoitetaan todistuksella.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Arviointi perustuu henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan ja arvioinnin apuvälineenä käytetään yleislääketieteen erikoistuvan portfoliota (KTTL) ja siinä olevia ohjeita. Portfolio jaetaan erikoistujan ja vastuuhenkilön ensimmäisen tapaamisen yhteydessä.

Kullakin erikoistuvalla lääkäriä tulee olla henkilökohtainen ohjaaja, joka valitaan yhteistyössä erikoistuvan, kouluttajan ja vastuuhenkilön kanssa. Ohjaajan tulee olla alan erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutusjakson ajan, tarpeen mukaan vaihtua, tai olla eri henkilö runko- ja eriytyvän koulutuksen aikana.

Tavoitteena on, että ohjaaja ja erikoistuva tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Eriytyvän koulutusvaiheen aikana erikoistuja tapaa vastuuhenkilön vähintään kerran vuodessa. Ks. portfolio.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Tate P.: The doctor's communication handbook (Radcliffe Medical Press)
2. Mc Whinney I.R.: A textbook of family medicine (Oxford Univ Press)
3. Jenkinson C. (Ed.): Assessment and evaluation of health and medical care (Open University Press)
4. Sackett D.L., Haynes R.B. & Tugwell P. (Eds.): Clinical epidemiology. A basic science for clinical medicine (Little, Brown)
5. Kemm J. & Close A.: Health promotion. Theory and practice (MacMillan Press)
6. Kumpusalo E., Ellonen M., Keinänen-Kiukaanniemi S. & Mattila K. (toim): Yleislääketiede (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Family Practice – an International Journal
2. European Journal of General Practice
3. Scandinavian Journal of Primary Health Care
4. Kunnallislääkäri/Kommunalläkären
5. Update. The Journal of Continuing Education for General Practitioners
6. Suomen Lääkärelehti, Duodecim, yleislääketieteeseen liittyvät artikkelit

Lääkintälainsäädäntö soveltuvin osin